הדר לרישא אתא ר"ש ברבי הדר לרישא

אתא ר' חנינא 🌣 (בר) חמא אמר כולי האי

נהדר וניזיל לא הדר איקפיד ר' חנינא אזל רב

לגביה תליםר מעלי יומי דכפורי ולא איפיים

והיכי עביד הכי והאמר ר' יוסי בר חנינא כל

המבקש ממו מחבירו אל יבקש ממנו יותר

משלש פעמים ארב שאני ור' חנינא היכי

עביד הכי בוהאמר רבא כל המעביר על

מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו אלא ר'

חנינא חלמא חזי ליה לרב דוקפוהו בדיקלא

וגמירי דכל דזקפוהו בדיקלא רישא הוי

אמר (6) שמע מינה בעי למעבד רשותא ולא

איפיים כי היכי דליזיל ולגמר אורייתא בבבל

ת"ר מצות וידוי ערב יוה"כ עם חשכה אבל

אמרו חכמים ביתודה קודם שיאכל וישתה

שמא תמרף דעתו בסעודה יואע"פ שהתודה

קודם שאכל ושתה מתודה לאחר שיאכל

וישתה שמא אירע דבר קלקלה בסעודה

יואף על פי שהתודה ערבית יתודה שחרית

שחרית יתודה במוסף במוסף יתודה במנחה

במנחה יתודה בנעילה הוהיכן אומרו יחיד

אחר תפלתו ושליח צבור אומרו באמצע

מאי אמָר אמר רב אתה יוִדע רזי עולם

ושמואל אמר ממעמקי הלב ולוי אמר

ובתורתך כתוב לאמר ר' יוחנן אמר רבון

העולמים ר' יהודה אמר כי עונותינו רבו

מלמנות וחטאתינו עצמו מספר רב המנונא

אמר מאלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי

עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי עפר אני

בחיי ק"ו במיתתי הרי אני לפניך ככלי מלא

בושה וכלימה יהי רצון מלפניך שלא אחמא

ומה שחמאתי מרוק ברחמיך אבל לא ע"י

יסורין והיינו וידויא דרבא כולה שתא סודרב

המנונא זומא ביומא דכפורי אמר ימר זומרא

לא אמרן אלא דלא אמר אבל אנחנו חמאנו

אבל אמר אבל אנחנו חמאנו תו לא צריד

דאמר בר המדודי הוה קאימנא קמיה דשמואל

והוה יתיב וכי מטא שליחא דצבורא ואמר

אבל אנחנו חטאנו קם מיקם אמר שמע מינה

יעיקר וידוי האי הוא תנן התם ״בשלשה

פרקים בשנה כהנים נושאין את כפיהן ארבעה

פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה ובנעילת

שערים ואלו הן שלשה פרקים בתעניות

ובמעמדות וביום הכפורים מאי נעילת

שערים רב אמר צלותא יתירתא ושמואל

והאמר רב תפלת ערבית רשות. תימה לרג דאמר תפלת ערגית

התפלל ערבית מתפלל שחרית שתים ואמר נמי התם בסוף פרק

תפלת השחר (שם דף ל:) טעה ולא הזכיר של ראש חודש בלילה אין

החודש בלילה הא לאו הכי מחזירין

רשות החמר פרק תפלת השחר (ברכות דף כו.) טעה ולח

ל"ל בר"ן, ב) ר"ה
מגילה כח. לעיל כג.,
(מוספי פ"ד הי"גן,

ד) [ברכות דף יו.], ה) [ברכות

יז.], ו) גיר׳ רי״ף ורא״ש אמר רב המדודי לא שנו

וכו׳ ואמר רב המדודי הוי

קאימנא וכו׳ אמר ש״מ עיקר וידוי מעומד הוא, ז) מענית

כו.. ק) פסחי׳ ג. נדה ח:.

ט) [עיין מהרש"א], י) [ברי"ף

דף רכח. וכן ברח"ש סימן כ' אימה בנוחח' אחרתו

כ) ברכות כו:, () [פסחים

נדה ח:], מ) [במנח' מתפלל

שבע ומתודה בנעיל' וכו' כ"ח

מון, ס) [פ"ל הי"לן, ע) [פ"ל

ה"א], פ) [דף כו: לפי גיר' ס"א הנדפס שם בלד הגליון], (3) [ל"ל ובה"ג], ק) [דף

מי נשמו.

הגהות הב"ח

ס"ל אדחייה ולא נדחיין וכן

משמע מפירש"י: (3) שם

בנעילה מתפלל שבע ומתודה

יום הכפורים עם חשיכה מתפלל כו' כל"ל ותיבות תנאי הוא דתניא נמחק:

תנאי הוא דתניא נמחק: (ג) שם ושכחיה. רב בתן

. אבוה דרב הוגא נריה

פפא פתח בואתה בחרתנו

וסיים במה אנו ושבחיה

אמר רב אחא בריה דרבא ויחיד אומרה אחר תפלחו: (ד) רש"י ד"ה נחית כו' פליגי

בה אמוראי:

(מ) גמ' רישה הוי

מא בבבל)

צמ א מיי׳ פ״ב מהלכות תשובה הלכה ט טוש״ או״ח סי׳ תרו סעיף א: ק ב מיי׳ שם הלכה ז טוש״ע קב המיי שם טופט ו טומית לו"ח סי תרו סעיף ל: קא ג ד מיי שם: קב ה מיי שם טוש"ע שם מחזירין אותו לפי שאין מקדשין את קב זו נויי שם שוש ע שם קנ ו מיי שם הלכה ח טוש"ע

ואמאי תיפוק ליה דתפלת ערבית שם סעיף ג בהג"ה: ז מיי פ"א מהלכות תפלה הלכה ח ופ"ב רשות ואומר ר"י נהי דרשות היא אין לבטלה בחנם אם לא מפני שום מצוה הלכה ז טור או"ח מסי" תריט עד סי׳ תרכד: שמי פ״ל שם טוש״ע ה״ה ח (מיי׳ פ״ל שם

או"ח סי׳ תרכד סעיף

:(f) ם). קו ט מיי' פ"א מהלכות תפלה הל' ו ופ"ג הל' ו ופ"ע הלכה ט סמג עשין יט טור או"ח סימן רלה רלו רלז:

מוסף רש"י כל המעביר על מדותיו. שאינו מדקדק למדוד מדה לחלטרים אותו ומנים מדומיו נהנפניט לותו ותפיח תחופי והולך לו, כמו (לעיל לג.) אין מעבירין על המצות, (ערובין סד:) אין מעבירין על האוכלין, מניחן והולך לו (ד"ה יו). מעבירין לו לו (ד"ו יו). בעביר הין מדמ על כל פשעיו. אין מדמ הדין מדקדקת אסריהן אלא מנחתן והולכת (שם). איני כדאי. לא הייתי חשוכ והגון להיות נולר, ועכשיו שנוצרתי. מה חשיכותי הרי מני כאילו לא נוצרתי (ברכות יז.). ק"ו במיתתי. שבמיתתי עפר אני (שם). מרק. כלה והתס (שם). ובנעילת שערים. מפורש בברכות ירושלמי בפרק תפלת השחר אימתי נעילה, יש אומרים נעילת שערי מקדש וי"א נעילת שערי שמים שנוטלים אומן לטם טרב בנמר שמפרם וווהגין היו להתפלל תפלח נעילה בכל תעניתם מדרך שמתפללין ביוהכ"פ (תענית כו.). אור יוה"כ. ליל כניסתו (נדה ח:). שבע מעין . שמונה עשרה. שאומר שמובו. עשו זו. שמונה בשבעה ברכות מעין שמונה עשרה, כגון ג' ראשונות וג' מחרונות כתקנן וחומר הביננו באמצע ומסיים בשומע תפלה כדאמרינן בברכות (כט.) ויש בה מעין כולם (נדה ח:).

רבינו חננאל ר׳ חנינא איקפד עליה דרב משום דאמר קמיה דרבי כד על ר' חנינא כמה נהדר על ר' חנינא כמה נהדר וניזיל. ואזל רב לגבי' דרב חנינא י"ג מעלי יומי דכפורי ולא איפייס ליה. והיכי עביד רב הכי, והאמר ר' יוסי בר חנינא כל המבקש מטו ונינא כל המבקש מטו רו אל יבקש יותר פעמים. ושנינן הני מילי אדם עם חרירו. ארל מילי אום עם זוביוז, אבל תלמיד בהדיה רב שאני. כלומר, ר' חנינא רבו של רב הוה. ור' חנינא היכי עביד הכי לית ליה הא (דרבה) (דרבאן דאמר כל ליובאן יאנו כי המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו. וא׳[מרינן] חנינא חזא לחלמא דזקפיה לרב ואמר אידחייה דוקפית לוב ואטו איזו ה. לבבל דליגמר אורייתא התם. ת״ר מצות וידוי ערב יום הכפורים עם חשיכה, אבל אמרו חכמים מתודה אדם קודם שיאכל וישתה שמא . תטרף דעתו עליו בסעודה, הסעודה, ואע"פ שהתוודה

הוא בתענית חשוב כיוה"כ להכי מתפלל שבע ולפי שכבר פנה היום וחול הוי להכי מתפלל מעין י״ח:

אותו שירד תדע כיון דיעקב אבינו תיקנה לא תיקנה לבטלה ועוד כיון דכנגד אברים ופדרים היא שמעלן . ומקטירן כל הלילה נהי דלא מעכבי כפרה מ"מ מלוה להקטיר תפלת ערבית נמי מלוה ותימה מאי פריך הכא והאמר רב תפלת ערבית רשות והאמרינן דבחנם אין לבטלה וי"ל דאין זה בחנם דבליל יוה"כ מלוה לטרוח ולהכין לורכי סעודה דהוי כעין יו"ט כדאמרי׳ במדרש דבמולאי יוה"כ בת קול יוצאת ואומרת לך אכול בשמחה לחמך וכמו שפירשנו שאין לבטלה בחנם אפי׳ למ״ד תפלת ערבית רשות הכי משמע בירושלמי דתפלת השחר דלמ"ד תפלת ערבית חובה אין תפלת נעילה פוטרתה ולמ"ד רשות תפלת נעילה פוטרתה משמע אבל בחנם אין לבטלה ואע"פ שחולק על הש"ס שלנו בזה דבגמרא דידן משמע דרב לדברי האומר חובה קאמר אבל למ"ד רשות לא בעיא תפלה לפוטרה מ"מ במה שאנו יכולין . להשוותם יש לנו להשוותם ⁶⁾וכה"ג פי גבי אין מקדשין את החודש בלילה אע"ג דתפלת ערבית רשות כיון דשווייה עליה חובה שפיר דמי ולהכי לריך להחוא טעמא דאין מקדשין החודש בלילה ואין נראה לר"י דהאמר בפ"ק דשבת א למ"ד תפלת ערבית רשות מכי שרא המייניה לא מטרחינן ליה הא אי לא שרא המייני׳ מטרחינן ליה אע"פ שלא התפלל כלל וכי תימא כיון שהתפלל בשאר לילות שויא עליה חובה א"כ אמאי אינטריך לשנויי הכא דרב לדברי האומר חובה קאמר לימא דאפי׳ לדידיה דק״ל רשות כיון דשויא עליה חובה בשאר לילות חובה היא עילויה ובעיא תפלה

רשב"ם טעמא משום דכיון דאכתי

עוברת או שרא המייניה דפ"ק דשבת עשרה ברבות. פירש

(דף ט:) דלא מטרחינן ליה וכן עלה על מטתו דירושלמי דחין מטריחין למיפטריה על כן נראה כדפרישית: בתפלל שבע מעין שמונה

אמר מה אנו מה חיינו מיתיבי יאור יוה"כ ימתפלל שבע ומתודה בשחרית מתפלל שבע ומתודה במוסף מתפלל שבע ומתודה ויי במנחה מתפלל שבע ומתודה בנעילה מתפלל שבע ומתודה (0 או ייתנאי היא או דתניא יום הכפורים עם חשיכה מתפלל שבע ומתודה וחותם בוידוי דברי ר"מ וחכמים אומרים מתפלל שבע ואם רצה לחתום בוידוי חותם תיובתא דשמואל תיובתא עולא בר רב נחית קמיה דרבא פתח באתה בחרתנו וסיים במה אנו מה חיינו ושבחיה ירב ש הונא בריה דרב נתן אמר ויחיד אומרה אחר תפלתו אמר רב חתפלת נעילה פומרת את של ערבית רב למעמיה דאמר צלותא יתירא היא וכיון דצלי ליה תו לא צריך ומי אמר רב הכי והאמר רב הלכה °כדברי האומר תפלת °ערבית רשות לדברי האומר חובה קאמר מיתיבי ∂אור יום הכפורים מתפלל שבע ומתודה שחרית שבע ומתודה מוסף שבע ומתודה ∞בנעילה מתפלל שבע ומתודה ערבית מתפלל שבע מעין שמונה עשרה רבי חנינא בן גמליאל משום אבותיו מתפלל שמונה עשרה שלימות

אסא ר' חייא. וגם הוא היה חפץ לפסוק עמו וחזר בשבילו לראש הפרשה: רב שאני. מחמיר היה לעלמו: חומא חוא ליה לרב. ראה חלום על רב שתלאוהו בדקל והוא סימן נשיאות ראש וגדולה ור׳ חנינא ראש ישיבה היה כדאמר רבי (כמובוח דף קג:) בשעת פטירתו אתא ר' חייא הדר לרישא עייל בר קפרא

חנינא בר חמא ישב בראש וכשראה חלום זה על רב דאג למות לפי שאין מלכות נוגעת בחברתה אמר אדחייה מהכא ויברח לבבל מפני ושם יהיה ראש ולא נדחין למות בשבילו: עם השיכה. לאחר אכילה משקיבל עליו יוה"כ: שמא מערף דעתו. מחמת שכרות: דבר קלקלה. של חטא: ממעמקי הלב. תפלה היא: בחורתך לתוב. כי ביום הזה יכפר 0: רבון העולמים. כי לא על לדקותינו וכו': בתענית. של גשמים: ובמעמדות. ארבעה ימים בכל שבת שאנשי משמר ישראל מתכנסין בעריהן ומחענין וקורין במעשה בראשית כדאמריגן במס' תענית (דף כו.) והתם מקשינן ותעניות ומעמדות מי אית בהו מוסף ומשנינן הכי קאמר כהנים נושחין את כפיהן כל זמן שמתפללין ואפי׳ במנחה לפי ששלשה פרקים הללו תעניות הם ואין שכרות במנחה אבל שאר ימות השנה אין נשיאות כפים במנחה ויש מהן חרבע פעמים ביום: ללותה יתירתה. מתפלל שבע כשחר התפלות: ושמוחל חמר מה אנו ומה חיינו. אומר ואינו מתפלל: אור יום הכפורים. ליל יום הכפורים: וחותם בוידוי. גרם בתוספתא אינו חותם מקדש ישראל אלא האל הסולחן וחכמים אומרים כל מקום שוקוק לשבע אף בשאר התפלות אם רלה לחתום בוידוי חותם כך שמעתי אבל לא גרס לה בתוספתא ש' הכי אלא וחכמים אומרים מתפלל שבע ואם רצה לחתום בוידוי חותם ואנעילה קיימי קתני מיהת נעילה מתפלל שבע ומתודה תיובתה דשמוחל תיובתה: נחית קמיה דרבה. בנעילה ולשון נעילה פליגי (ד) אמוראי בברכו׳ ירושלמי ע) חד אמר נעילת שערי שמים וחד אמר נעילת שערי עזרה: וכיון דללי. משחשיכה תו לח לריך: והח אמר רב. במס׳ ברכות ^{פ)} תפלת ערבית רשות ומאי פוטרת דקאמר: לדברי החומר חובה החמר. דזו פוטרתה:

מיתיבי וכו'. קתני נעילה וקתני

ערבית: שבע מעין שמונה עשרה.

ג' ראשונות וג' אחרונות כתיקנן

ואומר הביננו באמלע שיש בה מעין

שלש עשרה ברכות והיא תפלה קלרה

שתיקנו לעוברי דרכים ולמולאי יוה"כ

התירו לצאת בה מפני הטורח:

מנאי

הנהות הנר"א

[א] גמ' (תנאי היא דתניא שבע ומתודה) תא"מ:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמרא תנאי היא דתניא. לריך להיות ותו תניא [ועי׳

> הגהות מהר"י לנדא

[א] גם' במנחה מתפלל שבע ומתודה (דתניא) [יוה"כ] כו' כל"ל ועי' מהרש"א :[היינו יוה"כ ע"ח

תום' ישנים

וחכמים אומרים צריך שיתוודה קודם אכילה כו'. תוספתא [פ"ד] גרסינן נודה אחר אכילה ושתייה. ובמומפמא נותה שהתוודה קודם אכילה ואע"ג שהתוודה קודם אכילה ושחייה יחוודה נורצים כו' יתירא זה לא מלינו אותו בתלמוד ושמא טעות סופר הוא לשם. ובה"ג הגירסא כו הוח נשם. ובה"ג הגיקש טן מפל ממודה ממודה ממודה מחודה מחלה ושתייה שתא יחדש עד דבר קלקלה בסעודה, ואט"ב שהבו דה קודם אכילה ישתייה יתוודה אחר אכילה ושתייה שמא תיטרף דעתו עליו, ואע"פ שהתוודה ערבית כו'. ונראה כי הגי' שם היא ול"ע בשיבוש תפילת אתה נותן יד לפושעים,

וכך אט נוהגים. והאפר רב בכלת ערבית רשות. מימה מה בכך [מ"מ] אין לו לבטלה במנם כמו שרבינו רגיל לפרש בפ"ק דשבת [ט, ב] אלא אם כן דוחקתו שום תפצת ערבית רשות. מימה מה בכך [מ"מ] אין לו לבטלה במנש שהרי יעקב אבינו תקנה, וגם [היא] כנגד הקטרת אברים ופדרים מוזה עובדת או שרא המייניה לאכול דמו לא מטרחינן עליה, מדע שהרי יעקב אבינו תקנה, וגם [היא] כנגד הקטרת אברים ופדרים מפוי שהן כל הלילה בראמריע בפרק חפלת השחר | ברכות כו, בן וכמו שהן לא מעכבי כפרה (אייהי נמו מלוה בעלמא יש בה, וא״כ שפיר קאמר הכא דפוטרמו אף לדברי האומר רשות כיון שלרין להחפלל. ואומר רביט דהכא נמי אינו לריך להחפלל שהרי יש לו לעסוק במקון לרכי סעודה למולאי יום הכפורים שהוא יום טוב כדאמריע במדרש [קה״ר ט, ט] שבת קול יולאת ואומרת לך אכול בשמחה למתך. וכמו שפירשתי שאין לו לבטל מפלח ערבית בחנם כן משמע בירושלתי בפרק מפלח השחר [ה"א] דקאמר למ"ד מפלח ערבית חובה אין מפלח נעילה פוטרת אותה למ"ד רשות פוטרת, משמע הא בלא כלום לא יפטור, ואע"פ שחולק על חלמוד שלנו בכאן, אין לנו להכחישו במה

ערבית יתורדה שחרית, ויתודה במוסף ויתודה במנחה ויתודה בנעילה. והיכן אומרה, יחיד אומרה אחר תפלה ושליח ציבור אומרה באמצע. מאי היא, רב אמר אתה יודע רוי עולם, ושמואל אמר אתה יודע עומקו של לב, ולוי אומר ובתורתך כתוב לאמר, ור' יוחנן אמר רבון כל העולמים, ורב אמר רבו עונותינו מלמנות, ורב המנונא אמר אלהי עד שלא נוצרתי איני כדיי כו'. והיינו וידויא [ד]רבה כוליה שתא, וידויא דרב המנונא זוטי ביומא דכפורי. אמר מר זוטרא לא אמרן אלא דלא אמר אכל אנחנו חטאנו, אבל אמר אנחנו חטאנו חוב אינו צריך. אמר בר המדורי הוה קאימנא קמיה דמר שמואל והוה יתיב, כיון שהגיע שליח ציבור לאבל אנחנו חטאנו קם אכרעיה, אמינא ש"מ עיקר וידוי הדין הוא. תגן התם בשלשה פרקין בשנה הכהנים נושאין את כפיהן ארבע פעמים ביום, בשחרית במוסף ובמנחה ובנעילה, בתעניות ובמעמדות וביום הכפורים. מאי נעילה, רב אמר צלותא יתירא, מעין תפילתו של יום. ושמואל אמר מה אנו. ומותבינן לשמואל מיהא דתניא אור יום הכפורים

מתפלל שבע ומתוודה וכן שחרית וכן מוסף וכן במנוחה וכן בנעילה מתפלל שבע. ומשני שמואל תנאי היא, דתניא יום הכפורים עם חשיכה מתפלל שבע ומתודה דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים אין זקוק לשבע ואם בא לחתום בוידוי חותם ויחיד אומרה אחר תפלתו. אמר רב תפלת נעילה פוטרת של ערבית לדברי האומר תפלת ערבית חותם ויחיד אומרה אחר תפלתו. אמר רב נחת קמיה דרבה פתח באתה בחרתנו וסיים במה אנו ושבחיה. כי האי תנא דאמר אם בא לחתום בוידוי חותם ויחיד אומרה אחר תפלת ובערבית מתפלל שבע מעין שמונה עשרה, מאר יכן במנחה וכן במנחה וכן במנחה וכן בנעילה מתפלל שבע ומתודה בערבית מתפלל שבע מעין שמונה עשרה, . ר׳ חנינא בז גמליאל אומר משום אבותיו מתפלל שמונה עשרה שלימות.